

Башкорт теле һәм әзәбиәте буйынса
район олимпиадаһы һорауҙары
7-9 синыф
2021-2022 уҡыу йылы

1. Башкорт халкының һүз сәнғәтендә өс йүнәлеш билдәле – кайһы иң боронғо?
а) Ауыз-тел ижады. б) Ауыз-тел әзәбиәте. в) Язма әзәбиәт. г) Һызма әзәбиәт.
2. Башкорт халыҡ әкиәттәренең нисә тематик төрө бар:
а) 3. б) 4. в) 5. г) 6.
3. Халыҡка йәки айырым шәхескә поэтик мөрәжғәт -
а) Бәйет. б) Мөнәжәт. в) Хитап. г) Китап.
4. Мәжит Ғафуриҙең «Һарыҡты кем ашаған?» әсәрҙәренең жанры:
а) Хикәйә. б) Әкиәт. в) Мәсәл. г) Тәмсил .
5. Әзәби әсәрҙә кинәйә менән силәтеп әйтеү алымы ул —
а) Гипербола. б) Литота. в) Аллегория.
6. Өфө крепосы төҙөлөп, имән бағана-стәнар менән уратып алынғас, ул ... тип аталған.
а) Аркайым. б) Кыз-Калатау в) Баш-кала . г) Имән кала.
7. Мостай Кәримдең «Безҙең өйҙең йәме» әсәрендә вакиғалар касан бара?
а) Граждандар һуғышы осоро. б) Бөйөк Ватан һуғышы йылдары. в) Хезерге заман.
8. «Кысҡырма һин! Яҡшылыҡ менән тыйыл! Эй, йүләр! Кысқанға былтыр, кысқыралармы быйыл!» — был ниндәй әсәрҙән?
а) Ш.Бабич «Ғаззил». б) М.Ғафури «Әзәм вә Иблес». в) Ғ.Тукай «Шүрәле».
9. «Ере барзың – еме бар, еме барзың - ... бар» – мәкәлдә тамамлағыз

а) име. б) тине. в) тиңе. г) сиге.

10. Салауат районы Аркауыл ауылында тыуған халык шағир –

а) Рәшит Ниғмәти. б) Мостай Кәрим. в) Рәми Ғарипов. г) Тимер Йосопов.

11. Бирелгән һораузарға тулы яуап бир. Һандарзы һүз менән яз. Уларзың төрөн билдәлә.

Һиңә нисә йәш? Туған көнөң касан? Һинең ғаиләң зур мы, нисә кешенән тора? Кемдәрең бар, һанап сығк. Уларға нисә йәш? Иң олоһо иң кешенән нисә йәшкә оло? Һин нисәнсе бала ғаиләңдә? Нисек һез ял көнндәрен, байрамдарзы үткәреһегез?

12. Атай, өләсәй, апай, килең, кайны, ағай, олатай, катын, һеңле, балдыз, кейәү, әсәй, козағый, ейән, ир, кәйнә, ейәнсәр, әне.

Бирелгән һүззәрзең араһынан туғандар рәтенә ингәндәрен генә айырып язып ал.

13. Туған һүзенең мәғәнәһен аңлат. Кем ул туған?

14. Туған һәм тыуған һүззәренең айырмаһын аңлат. Бындай һүззәр нисек атала? Улар менән кушма һөйләмдәр төзө.

15. Ғаилә, туған, нәсел, кәрзәш һүззәр нисек атала? Уларзы күплектә яз.

16. Бирелгән һүзбәйләнештәрзе рус теленә тәржемә ит

Якын туған -

тыуған ер –

Бер туған апайым -

Тыуған ил -

Ике туған кустым -

тыуған көн -

Туған тел –

тыуған ауыл -

17. Туған һүзенә тамырзаш һүззәр табып яз. Уларзың яһалыу юлын билдәлә.

18. Бирелгән сифаттар менән һүзбәйләнештәр төзө, ниндәй сифаттар бер берәһенә антоним булып килә.

Якын, оло, йылы, алыс, һалкын, йәш

19. Туғаным һүзен зат менән үзгәрт.

20. Бер кылдан аркан ишеп булмай. Мәкәлдең мәғәнәһен нисек аңлайһың, кыска инша яз.

Башкорт теле һәм әзәбиәте буйынса
район олимпиадаһы һорауҙарына яуаптар.
7-9 синыф
2021-2022 укыу йылы

1. а.
2. б.
3. в.
4. в.
5. в.
6. г
7. б.
8. в.
9. а.
10. в.
11. һорауҙарға тулы яуаптар.
12. Атай, өләсәй, апай, килең, кайны, ағай, олатай, катын, һеңле, балдыз, кейәү, әсәй, козағый, ейән, ир, кәйнә, ейәнсәр, эне.
13. Туған – иң яҡын кеше
14. Туған – яҡын кеше /родственник/, тыуған – тыуыу менән бәйлә /там, где родился. Туған, тыуған – паронимдар. Кушма һөйләмдәр.
15. Ғаилә, туған, нәсел, кәрҙәш - яҡын мәғәнәлә һүҙҙәр. Бындай һүҙҙәр синонимдар тип атала. Ғаилә-ләр, туған-дар, кәрҙәш-тәр, нәсел – күплек формаһы юҡ.
16. Яҡын туған - близкий родственник
Бер туған апайым - родная сестра
Ике туған кустым – двоюродный брат
Туған тел – родной язык
Туған ил – Отчизна, Родина
тыуған ер – родная земля
тыуған көн – день рождения
тыуған ауыл – родная деревня
17. Туған һүҙәнә тамырҙаш һүҙҙәр – туған-лыҡ, туған-лашыу, туған-даш, туған-тымаса, туған-ырыу
18. Яҡын дуҫ, ер, ара....
Оло кеше, юл, байрам...,
Йылы көн, караш, һүҙ...
алыҫ ер, ара, туған...,
һалҡын ел, караш, ара...

йәш кеше, бала, кар,
антонимдар

Якын - алыс, оло - йәш, йылы - һалкын

19.Туған-ым, -ың, -ы,
туған-ыбыз, -ығыз, -дары

20. Мәкәл буйынса кыска инша

**Вопросы и задания районной олимпиады по башкирскому языку и
литературе для учащихся 7-9 классов
2021-2022 учебный год**

1. Назовите наиболее древний вид литературы.
2. Установите тематические направления народных сказок.
3. Определите какая поэтическую форма используется для восхваления личности.
4. Определите жанровую форму данного произведения.
5. Определите из теории литературы художественные средства.
6. Установите соответствие данного исторического факта.
7. Определите, событие в повести М. Карима «Красота нашего дома».
8. Установите, из какого произведения данная выдержка.
9. Завершите народную пословицу.
10. Определите биографические данные народного поэта.
11. Дайте развернутый ответ на поставленные вопросы. Имена числительные запишите словами. Определите разряд числительных.
12. Из данных слов выпишите термины родства.
13. Объясните лексическое значение данного слова.
14. Объясните семантические различия указанных слов. Как называются такие слова.
15. Как называются данные слова? Запишите их во множественном числе.
16. Переведите словосочетания, определите степень расхождения семантики слов-паронимов в разных словосочетаниях.
17. Подберите к указанному слову однокоренные слова. Определите способ их образования.
18. Составьте словосочетания с данными именами прилагательными. Подберите к ним антонимы.
19. Измените данное слово по лицам.
20. Объясните, как вы понимаете данную пословицу. Напишите мини-сочинение.

Творческое задание

Бирелгән бер теманы һайлап, инша язығыз

«Минең яраткан укытыусым» - ирекле инша.

«Айыу, төлкө һәм куян тураһында» әкиәт.

«Боронго ырым-ышаныузарға нигезләнгән хикәйә».